

ด่วนที่สุด

ที่ ขร ๐๐๑๙.๑/ว ๘๕๔๗

ศาลากลางจังหวัดเชียงราย
ถนนแม่ฟ้าหลวง ขร ๕๗๑๐๐

๒ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร”

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนปฏิบัติการฯ	จำนวน ๑ ชุด
๒. คู่มือการปลูกผักสวนครัว กรมการพัฒนาชุมชน	จำนวน ๑ ชุด
๓. पोस्เตอร์ “พช.ห่วงใย ห่างไกลโควิด-๑๙”	จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด ๑๙) กลายเป็นโรคระบาดครั้งใหญ่ของโลก ส่งผลกระทบให้เศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยต้องชะลอตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรม ซึ่งเป็นรายได้หลักของประเทศ ประกอบกับความตื่นตระหนกของประชาชนที่เกรงว่าสินค้าอุปโภค บริโภคจะขาดแคลน กรมการพัฒนาชุมชนพิจารณาแล้วเห็นว่า การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตสามารถเป็นทางออกและนำพาประเทศรอดพ้นวิกฤตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้กับประชาชนถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ

ในการนี้ กรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานแผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” ซึ่งเป็นการลดรายจ่ายประชาชนในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว และเป็นแหล่งอาหารในครัวเรือน ในการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว จึงขอให้อำเภอ มอบหมายให้พัฒนาการอำเภอดำเนินการ ดังนี้

๑. ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” และให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด
๒. บูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน โดยอาศัยศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยสนับสนุนสำคัญ
๓. กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายภาณุเดช หงส์ลดารมภ์)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน
โทร.๐ - ๕๓๑๗ - ๗๓๕๐

แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร”

๑. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) กลายเป็นโรคระบาดครั้งใหญ่ของโลก มีผู้ป่วยกระจายไป ๑๑๘ ประเทศ มีผู้ป่วยเพิ่มกว่าแสนชีวิต ผลกระทบของโควิด-๑๙ ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยต้องชะงักงัน การท่องเที่ยวที่เป็นเส้นเลือดสำคัญถูกกระทบ ธุรกิจโรงแรม และการท่องเที่ยวต้องปิดตัวไป สินค้าอุปโภคบริโภคกระทบหนัก หลายบริษัทต้องปิดตัวลง ประกอบกับความตื่นตระหนกของผู้คนที่เกรงว่าสินค้าอุปโภคบริโภคจะขาดแคลน ดังปรากฏการณ์ประชาชนแย่งกันซื้อของในห้างสรรพสินค้าเพื่อไปกักตุน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงพระราชทานแนวทางการสร้างพื้นฐานความพอมีพอกิน พอใช้ ของประชาชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้ ซึ่งจะเส้นทางออกสำหรับวิกฤตโรคระบาดและปัญหาภัยแล้งที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่

กรมการพัฒนาชุมชน จึงได้แปลงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในระดับครัวเรือน โดยรณรงค์ให้มีการปลูกผักสวนครัวทุกครัวเรือนทั่วประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับครอบครัว และชุมชน โดยเน้นการพึ่งตนเอง และความสามัคคีของคนในชุมชน เพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตในครั้งนี้

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้ระดับครัวเรือน และลดรายจ่ายในการดำรงชีวิตของประชาชน

๒.๒ เพื่อสร้างรายได้ระยะสั้นทั้งในระดับครัวเรือนและระดับกลุ่มอาชีพ

๓. เป้าหมาย

ดำเนินการทุกหมู่บ้าน ทุกครัวเรือนในประเทศไทย ให้รับรู้และเกิดการมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นคงทางอาหาร

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างวันที่ ๑ เมษายน - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

๕. ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินการ

๕.๑ ขั้นเตรียมการ

๕.๑.๑ พัฒนาการจังหวัด เสนอแผนปฏิบัติการให้ผู้ว่าราชการจังหวัด/รองผู้ว่าราชการจังหวัด ที่กำกับงานพัฒนาชุมชน/ปลัดจังหวัด/นายอำเภอ ทราบ

๕.๑.๒ พัฒนาการจังหวัด ชี้แจงผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานเรื่องแผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” พิจารณากำหนดเวลา เป้าหมาย และกิจกรรมของจังหวัด เพื่อให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกิดความเข้าใจ ในภาพรวมของกิจกรรม และเริ่มดำเนินการในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓

๕.๑.๓ ให้พัฒนาการจังหวัดถือเป็นโครงการ Quick Win ต้องเห็นผลเร็วและเป็นรูปธรรม พัฒนาการจังหวัดต้องใช้อำนาจพหุทั้งจังหวัดในการขับเคลื่อน

๑) กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน

- บูรณาการความร่วมมือขององค์กร (คน/งาน/งบประมาณ/ความรู้)
- จัดทำแผนปฏิบัติการและปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และสามารถ

ขับเคลื่อนกิจกรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม

- รายงานความก้าวหน้าเพื่อเสนอผู้บริหารทุกเดือน

๒) กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน

- ออกแบบการขับเคลื่อนงานให้สำเร็จ และบูรณาการงบประมาณตามยุทธศาสตร์
กรมการพัฒนาชุมชน ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนกิจกรรมนี้
- ใช้ระบบ TV-System (Training & Visiting) ให้ความรู้เจ้าหน้าที่ และติดตาม
ตรวจเยี่ยม ออมนาระบบออนไลน์มาปรับใช้ในการวิเคราะห์ แก้ปัญหา และสนับสนุนการทำงานของพัฒนาการอำเภอ
และพัฒนากร ให้เป็นรูปธรรม
- ส่งเสริมผู้นำ กลุ่ม องค์กร เครือข่ายพัฒนาชุมชน และภาคีการพัฒนา เป็นแกนนำ
ในการขับเคลื่อนกิจกรรม

๓) กลุ่มงานสารสนเทศการพัฒนาชุมชน

- สร้างกระแสการรับรู้ โดยทำคลิปเผยแพร่ในช่องทางออนไลน์และออฟไลน์
- ซึ่เข้าข้อมูลหมู่บ้าน ครั้วเรือนเป้าหมาย

๔) ฝ่ายอำนวยการ

- พัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ในการขับเคลื่อนการปลูกผักสวนครัว
- ให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการเป็น KPI ในการประเมินผลงานเจ้าหน้าที่

๕.๒ การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร”

ที่	กิจกรรม	วิธีการ/กลุ่มเป้าหมาย	การติดตามผล	วันส่งมอบ ความสำเร็จ
๑.	จะพัฒนาใครเขา ต้อง เริ่มจากตัวเราก่อน	กำกับให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกคน ตั้งแต่ พัฒนาการจังหวัด/หัวหน้ากลุ่ม/ฝ่าย/พัฒนาการ อำเภอ จนถึงพัฒนาการปลูกผักสวนครัวอย่างน้อย ๑๐ ชนิด เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน และสร้าง กระบวนการเรียนรู้ในระดับบุคคลก่อนลงไป ส่งเสริมให้ประชาชน	ติดตามผลการปฏิบัติงาน รายบุคคลโดย Check List ๒ ประเด็น ดังนี้ ๑. เจ้าหน้าที่ดำเนินการ หรือไม่ ๒. ปลูกครบ ๑๐ ชนิด หรือไม่	๑๕ เมษายน ๒๕๖๓
๒.	ผู้นำต้องทำก่อน	ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกิจกรรมนี้ คือ ผู้นำต้อง ทำเป็นตัวอย่าง จึงต้องขอความร่วมมือและ เชิญชวนให้ผู้นำร่วมกิจกรรมปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างกระแส และกระตุ้นให้กิจกรรมนี้ ขับเคลื่อนได้อย่างรวดเร็ว ผู้นำต้นแบบกลุ่มที่ ๑ ผู้ว่าราชการจังหวัด/รองผู้ว่าราชการจังหวัด/ นายอำเภอ/กำนันทุกตำบล/นายก อบต. ทุกแห่ง ผู้นำต้นแบบกลุ่มที่ ๒ - ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน - ประธานคุ้มบ้าน - คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล - คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน - ผู้นำ อช./อช. - สมาชิก อบต.	ติดตามผลการโดย Check List ว่าผู้นำทั้ง ๒ กลุ่ม ได้ดำเนินการหรือไม่	๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

ที่	กิจกรรม	วิธีการ/กลุ่มเป้าหมาย	การติดตามผล	วันส่งมอบความสำเร็จ
๓.	ฝึกกำลัง ตั้งระบบ ทำให้ครบวงจร	อำเภอวางแผนการขับเคลื่อนร่วมกับส่วนราชการ/อปท./ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/องค์กรทางศาสนา หน่วยงานในพื้นที่ และภาคีเครือข่าย โดยใช้ข้อมูลแผนที่เคอเนนของ รพ.สต. และ จปฐ. โดยดำเนินการ ดังนี้ ๑. สร้างชุดปฏิบัติการหมู่บ้าน ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน/ส.อบต./ผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีพัฒนาการร่วมเป็นชุดปฏิบัติการของทุกหมู่บ้าน ๒. แบ่งหน้าที่ติดตาม และสนับสนุนการขับเคลื่อนในสัดส่วนชุดปฏิบัติการ ๑ คน : ดูแล ๕ คริวเรือน ทั้งนี้ ขอให้อำเภอบูรณาการการทำงานของเจ้าหน้าที่ กิจกรรม ทรพยากร (เมล็ดพันธุ์ต้นกล้า) และองค์ความรู้	- มีแผนปฏิบัติการการขับเคลื่อนระดับอำเภอ/จังหวัด ในประเด็นการบูรณาการคน/งาน/งบประมาณ/ความรู้ - สร้างกระแสการรับรู้	๓๐ เมษายน ๒๕๖๓
๔.	ส่งเสริมการปลูกผักสวนครัวแบบเข้าถึงทุกครัวเรือน	ทีมปฏิบัติการหมู่บ้านลงไปให้คำแนะนำและกระตุ้นปฏิบัติการ โดยทำงานแบบคนจน เน้นการพึ่งตนเอง อาจให้ความสามัคคีช่วยกันทำในลักษณะกลุ่มเล็ก ๆ - คนที่กำลังตัดสินใจทำ ให้กระตุ้นความคิดให้เรียนรู้จากตัวอย่างในชุมชน เช่น บ้านผู้นำ - คนที่กำลังทำ ต้องติดตามให้กำลังใจ - คนที่ทำสำเร็จ ให้ใช้เป็นตัวอย่างให้กับคนที่เริ่มต้น ขั้นตอนนี้ ทีมปฏิบัติการต้องหมั่นเยี่ยมเป็นประจำ	ประเมินโดยพิจารณาจากร้อยละของครัวเรือนที่ดำเนินการปลูกผักสวนครัว ๑. ดำเนินการ ๙๐ % - ดีเยี่ยม ๒. ดำเนินการ ๘๐ % - ดี ๓. ดำเนินการ ๗๐ % - ผ่าน	๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓
๕.	สร้างเครือข่ายขยายผล	- เชื่อมโยงการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์/ต้นกล้า - แบ่งปันพันธุ์พืชชนิดที่มีในชุมชนให้ชุมชนที่ขาดแคลนในรูปแบบโครงการทอดผ้าป่าต้นไม้ - เอามือสามัคคีกลุ่มเล็กในชุมชน - สร้างการเรียนรู้ในลักษณะชุมชนนักปฏิบัติ - รวมกลุ่มนำผลผลิตที่เหลือจากการบริโภคทำบุญ ทำทาน แบ่งปัน ไปแปรรูป และจำหน่าย	มีการดำเนินกิจกรรม	๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

๕.๓ การคัดเลือกบุคคลต้นแบบและเชิดชูเกียรติ

๕.๓.๑ ผู้ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ ๕๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๕.๓.๒ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานในการขับเคลื่อน และสร้างต้นแบบในการทำงาน โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

- ๑) ระดับผู้บริหาร ซึ่งกำหนดนโยบายและผลักดันกิจกรรมให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม
  - ผู้ว่าราชการจังหวัด
  - นายอำเภอ
  - พัฒนาการจังหวัด
- ๒) ระดับผู้ปฏิบัติการ ที่มีครัวเรือนในความรับผิดชอบปลูกผักสวนครัวเกิน ๕๐ %
  - พัฒนาการอำเภอ
  - พัฒนาการ
- ๓) ระดับชุมชน ที่มีครัวเรือนปลูกผักสวนครัวเกิน ๕๐ %
  - ตำบล (นายก อบต./กำนัน)
  - หมู่บ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน)

๖. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

กำหนดตัวชี้วัด ๓ ระดับ ดังนี้

- ๖.๑ ร้อยละ ๕๐ ของครัวเรือนในหมู่บ้านมีการปลูกผักสวนครัว ระดับดีเยี่ยม
- ๖.๒ ร้อยละ ๘๐ ของครัวเรือนในหมู่บ้านมีการปลูกผักสวนครัว ระดับดี
- ๖.๓ ร้อยละ ๙๐ ของครัวเรือนในหมู่บ้านมีการปลูกผักสวนครัว ระดับผ่าน

๗. การติดตามผล

โดยชุดปฏิบัติการหมู่บ้านติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ๕๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” และรายงานผลความก้าวหน้าให้อำเภอทราบ

แผนปฏิบัติการ 90 วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร”

เมษายน 63

พฤษภาคม 63

มิถุนายน 63

1 – 15 เม.ย.

1 – 30 เม.ย.

1 พ.ค. – 30 มิ.ย

จะพัฒนาใครเขา ต้อง
เริ่มจากตัวเราก่อน

มอบหมายให้เจ้าหน้าที่
พัฒนาชุมชนทุกคน
ตั้งแต่ พจ./หน.กลุ่ม/
ฝ่าย/พอ.จนถึง พก.ปลูก
ผักสวนครัวอย่างน้อย
๕ ชนิด เพื่อเป็นตัวอย่าง
แก่ประชาชน และสร้าง
กระบวนการเรียนรู้
ในระดับบุคคลก่อนลงไป
ส่งเสริมให้ประชาชน

ผู้นำต้องทำก่อน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของ
กิจกรรมนี้ คือ ผู้นำต้องทำ
เป็นตัวอย่าง จึงต้องขอ
ความร่วมมือและเชิญชวน
ให้ผู้นำร่วมกิจกรรมปลูกผัก
สวนครัว เพื่อสร้างกระแส
และกระตุ้นให้กิจกรรมนี้
ขับเคลื่อนได้อย่างรวดเร็ว

ผนึกกำลัง ตั้งระบบ
ทำให้ครบวงจร

อำเภอวางแผนการ
ขับเคลื่อนร่วมกับ
ส่วนราชการ/อปท./
ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/
องค์กรทางศาสนา
หน่วยงานในพื้นที่ และ
ภาคีเครือข่าย โดยใช้
ข้อมูลแผนที่เดินดินของ
รพ.สต. และ จปฐ.

ส่งเสริมการปลูกผัก
สวนครัวแบบเข้าถึง
ทุกครัวเรือน

ทีมปฏิบัติการหมู่บ้าน
ลงไปให้คำแนะนำและ
กระตุ้นปฏิบัติการ
โดยทำงานแบบคนจน
เน้นการพึ่งตนเอง อาจใช้
ความสามัคคีช่วยกันทำ
ในลักษณะกลุ่มเล็ก ๆ

สร้างเครือข่าย
ขยายผล

- เชื่อมโยงการ
แลกเปลี่ยนแบ่งปันเมล็ด
พันธุ์/ ต้นกล้า
- เอามือสามัคคีกลุ่มเล็ก
ในชุมชน
- รวมกลุ่มนำผลผลิต
ที่เหลือจากการบริโภค
ทำบุญ ทำทาน แบ่งปัน
ไปแปรรูป และจำหน่าย

การคัดเลือกบุคคล
ต้นแบบและ
เชิญเกียรติ

1) ระดับผู้บริหาร
ซึ่งกำหนดนโยบาย
และผลักดันกิจกรรม
ให้เกิดผลอย่างเป็น
รูปธรรม
2) ระดับผู้ปฏิบัติการ
ที่มีครัวเรือนใน
ความรับผิดชอบปลูก
ผักสวนครัวเกิน 90 %
3) ระดับชุมชน ที่มี
ครัวเรือนปลูกผัก -
สวนครัวเกิน 90 %